

VALSTS ASINSDONORU CENTRA

**PUBLISKAIS PĀRSKATS
— 2023.GADS —**

SATURS

1. PAR VALSTS ASINSDONORU CENTRU	4
1.1. Pamatinformācija	4
1.2. Asinsdienests	5
2. VALSTS ASINSDONORU CENTRA DARBĪBAS RĀDĪTĀJI	6
2.1. Donoru atlases un piesaistes rezultāti	7
2.2. Izbraukumi	8
2.3. Atteikumi donācijai	8
2.4. Ziedošanas reižu biežums	9
2.5. Asins komponentu izplatīšana	10
2.6. Asins komponentu ražošana un izplatīšana	11
2.7. ASN asins sagatavošanas plāna izpilde	12
2.8. Pilnasiņu sagatavošana valstī	12
2.9. Valsts asinsdonoru centra laboratoriju darbība	12
2.10. Obligāto infekciju skrīnings	13
2.11. Obligāto infekciju skrīninga veiktie izmeklējumi	14
2.12. NAT donoru asins paraugu izmeklējumu skaits	14
2.13. Imūnhematoloģiskā izmeklēšana	15
2.14. Asins komponentu kvalitātes kontrole	17
3. VALSTS ASINS DIENESTA VIENOTĀS INFORMĀCIJAS SISTĒMAS DARBĪBA	18
4. FINANŠU RESURSI	19
4.1. Maksas pakalpojumu izpilde	21
5. INTEGRĒTĀ KVALITĀTES UN RISKU VADĪBAS SISTĒMA	21
5.1. Kvalitātes sistēmas dokumentu vadība	22
5.2. Korektīva un preventīva darbība (KAPA)	22
5.3. Iekšējie kvalitātes sistēmas auditi	23
5.4. Validācija	23
5.5. Vigilance	24
6. PERSONĀLS	25
7. ĀRĒJĀS KORESPONDENCES APRĪTE	27
8. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU - DONORU PIESAISTE	29
8.1. Akcijas, pasākumi un sadarbības donoru piesaistīšanai	29
8.2. Donoru apmierinātība	31
8.3. Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem	32
8.4. Sociālie tīkli un citi komunikācijas kanāli	33
8.5. Informācijas sniegšana donoriem	33
8.6. Suvenīri un informatīvie materiāli	34

CIEŅĪJAMIE PĀRSKATA LASĪTĀJI!

2023. gads ir apliecinājums tam, cik stipra un vienota ir mūsu sabiedrība, kad kādam nepieciešama palīdzība. Šogad esam bijuši liecinieki lielākajai donoru atsaucībai pēdējo 12 gadu laikā, kas ir visu mūsu sabiedrības locekļu panākums. Pateicoties jūsu nesavtīgajai rīcībai un atbalstam, asinis ziedotas 59 912 reizes, kas ir par 2262 reizēm vairāk nekā gadu iepriekš. Šis ir apliecinājums, ka mūsu sabiedrība aug savā atbildībā un izpratnē par to, cik svarīga ir asins ziedošana.

Ar lepnumu varam teikt, ka 2023. gadā asinis ziedojuši 34 185 cilvēki, kuri atvēlēja 30 minūtes sava laika un 450 ml asiņu, lai palīdzētu līdzcilvēkiem. Ceram, ka arī turpmāk šis draudzīgais asins donoru pulks turpinās augt, pievienojoties arvien jauniem donoriem, kas ir gatavi veikt šo nesavtīgo darbu citu labā.

Esam gandarīti, ka šogad esam spējuši turpināt aktīvu donoru izbraukumu organizēšanu. 2023. gada laikā devāmies 785 izbraukumos, no tiem 249 notika ar specializēto autobusu. Šajos izbraukumos nodotās asinis sastādīja pusi no visa asins krājuma. Sekmīgiem donoru izbraukumiem ir ļoti svarīgs tieši iestāžu vadītāju atbalsts, un mēs īpaši pateicamies visiem uzņēmumiem, pašvaldībām un izglītības iestādēm, kas sadarbojas un atbalsta donoru dienu rīkošanu.

Asinis ir dzīvības pamats, un bez tām medicīnas sistēma nevar funkcionēt. Lai cik attīstīta būtu mūsdienu medicīna un tehnoloģijas, asinis ir unikālas un neaizvietojamās. Paldies ikvienam asinsdonoram par nenovērtējamo ieguldījumu. Ceram, ka arī turpmāk mēs visi kopā parādīsim, ka varam vēl labāk, un mūsu asinsdonoru kopiena kļūs vēl stiprāka.

Cieņā un cerībā uz drīzu tikšanos,
VADC direktore
Egita Pole

1. PAR VALSTS ASINSDONORU CENTRU

1.1. Pamatinformācija

Valsts asinsdonoru centrs (turpmāk – Centrs) ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

Centra darbību reglamentē Valsts pārvaldes iekārtas likums, Ārstniecības likums, 2005.gada 22.februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 138 „Valsts asinsdonoru centra nolikums”, 2005.gada 27.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1037 “Noteikumi par cilvēka asiņu un asins komponentu savākšanas, testēšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izplatīšanas kvalitātes un drošības standartiem un kompensāciju par izdevumiem zaudētā asins apjoma atjaunošanai” un citi normatīvie akti.

Centra funkcijas:

- organizēt un koordinēt ārstniecības iestāžu apgādi ar kvalitātes prasībām atbilstošiem asins komponentiem un asins pagatavojumiem;
- organizēt un koordinēt starptautisko sadarbību transfuzioloģijas jomā;
- organizēt imūnhematoloģiskās saderības pārbaudes un konsultatīvo palīdzību.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Centrs veic sekojošus **uzdevumus**:

- izstrādā valsts pasūtījuma projektus ārstniecības iestāžu apgādei ar asins pagatavojumiem
- sagatavo donoru asinis un asins komponentus ārstniecības iestādēm (transfūzijām) un asins pagatavojumu ražošanai
- nodrošina asins pagatavojumu kvalitātes kontroli
- veicina sabiedrības izglītošanu donoru kustības jautājumos
- apzina jaunas tehnoloģijas un sekmē to ieviešanu asins un asins komponentu sagatavošanā
- veic imūnhematoloģiskās saderības pārbaudes
- sniedz konsultācijas par imūnhematoloģiskās saderības nodrošināšanas iespējām
- administrē asins un asins komponentu sagatavošanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus

Centra darbības **mērķis** ir nodrošināt kvalitātes un drošības prasībām atbilstošas asinis un asins komponentus ārstniecības iestādēm (transfūzijām) un asins pagatavojumu ražošanai, kā arī imūnhematoloģiskās saderības pārbaudes aloimunizētiem pacientiem.

M1 Sadarbībā ar Asins sagatavošanas nodaļām nodrošināt asins pagatavojumus pēc ārstniecības iestāžu pieprasījuma un veicināt donoru kustību.

M2 Nodrošināt sagatavoto asins komponentu kvalitāti un drošumu.

M3 Nodrošināt imūnhematoloģiskos izmeklējumus pacientiem un klientiem.

M4 Nodrošināt ārstniecības personu apmācību transfuzioloģijas un imūnhematoloģijas jomā sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitāti un profesionālajām asociācijām un ārstiem slimnīcās.

M5 Nodrošināt "Labas prakses pamatnostādnes asins sagatavotājiestādēm kurām jāievēro Direktīvas 2005/62/EK (Good practice) prasību ieviešanu asins komponentu sagatavošanā.

M6 Veidot vienota valsts asinsdienesta koncepciju veselības reformas pasākumu plāna ietvaros 2023.gadam.

M7 Nodrošināt iestādes funkciju pilnveidi, identificējot funkciju pārklāšanos un pārskatot pamatdarbības un administratīvos procesus.

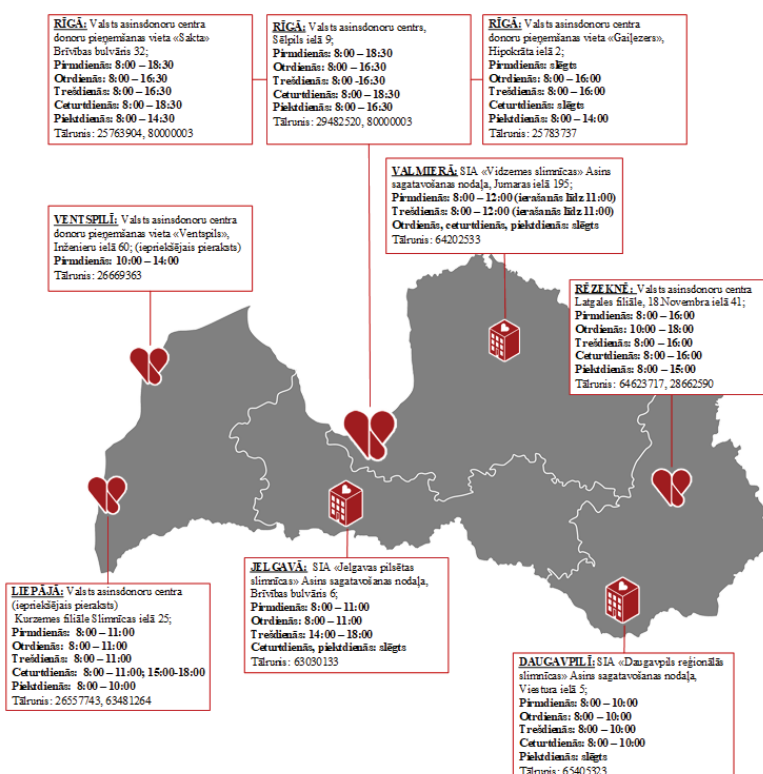
1.2. Asinsdienests

Asins dienests ir ārstniecības iestāžu vai to struktūrvienību kopums, ko veido Valsts asinsdonoru centrs, ārstniecības iestāžu asins sagatavošanas nodaļas (ASN), asins kabineti un struktūrvienības, kas nodrošina ārstniecības iestāžu apgādi ar kvalitātes un drošuma prasībām atbilstošiem asins komponentiem. Asins dienesta darbību organizē un koordinē Valsts asinsdonoru centrs.

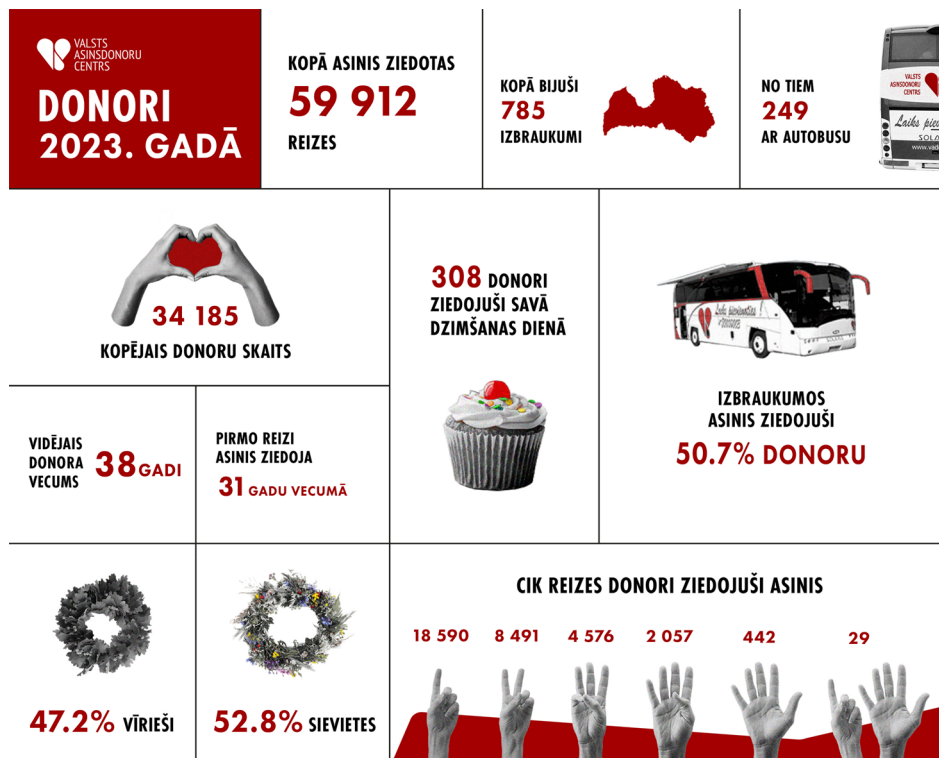
Pamatojoties uz Līgumu par sadarbību valsts pasūtījuma izpildei, 2023. gadā sadarbība notikusi ar 4 ārstniecības iestāžu ASN:

- Jelgavas pilsētas slimnīcas ASN,
- Vidzemes slimnīcas ASN,
- Daugavpils reģionālās slimnīcas ASN,
- Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas ASN

Pamatojoties uz Līgumu par donoru asins pagatavošanu izplatīšanu, sadarbība notikusi ar 47 sertificētiem Asins kabinetiem.

2. VALSTS ASINSDONORU CENTRA DARBĪBAS RĀDĪTĀJI

Viena no būtiskākajām Centra aktivitātēm ir darbs ar donoriem, jo Centrs ir vienīgā iestāde valstī, kuras darbība tiešā veidā ir saistīta ar sabiedrības – donoru aktivitāti. Līdz ar to daudz tiek strādāts pie klientu servisa attīstīšanas un pilnveidošanas, kā arī stratēģiskas donoru piesaistes politikas īstenošanas.

Pēc asins nodošanas, Skrīninga nodaļa izmeklē katru asins paraugu, veicot seroloģisko un molekulāro testēšanu uz četrām nozīmīgām infekcijām, kuras ir iespēja pārnest asins pārliešanas ceļā - B un C hepatīta, un HIV, un sifilisu. Tikai pēc negatīvu rezultātu saņemšanas asinis tālāk tiek gatavotas asins pārliešanai, lai maksimāli samazinātu infekciju pārnesšanas risku pacientam. Pozitīvie paraugu rezultāti tiek pārtestēti Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcas Latvijas Infektoloģijas centra References laboratorijā, un donori saņem informāciju par nepieciešamību papildus konsultēties pie speciālistiem. Tādejādi Centrs rūpējas arī par donoru veselību, ne tikai par pacientu.

Izmeklētās pilnasinis Asins komponentu sagatavošanas nodaļā tālāk tiek sadalītas komponentos – eritrocītu masa, trombocītu masa un plazma, kas tiek izmantoti asins pārliešanā noteiktās klīniskās situācijās. Centrā tiek sagatavoti arī tādi asins komponenti, kā apstarota eritrocītu masa, atmazgāta eritrocītu masa, krioprecipitāts un asins komponentu devas bērniem, kas citur valstī netiek gatavotas.

Asins komponentu kvalitāte no visas valsts (arī ASN) tiek pastāvīgi testēta Centra Kvalitātes kontroles laboratorijā.

Asins pagatavojumu krājumu nodaļā tiek nodrošināta asins komponentu uzglabāšana un izplatīšana ārstniecības iestādēm diennakts režīmā. Bez asins komponentu sagatavošanas būtiska Centra funkcija ir imunohematoloģiskās saderības pārbaūžu veikšana Centra Hematoloģiskās izmeklēšanas nodaļā, kas strādā diennakts režīmā. Šī nodaļa vienīgā valstī veic asins grupu un rēzus faktoru, antivielu un fenotipu noteikšanu donoriem, īpaši sarežģītos gadījumos, kad pārlejamo asiņu piemeklēšana pacientam iespējama, ne tikai pēc asins grupas un rēzus faktora, bet arī pēc daudziem citiem parametriem. Vienlaikus šī nodaļa veic arī pacientu, tajā skaitā grūtnieču konsultēšanu imunohematoloģiskās saderības jautājumos, kad nepieciešams prognozēt tālākās ārstēšanas vai novērošanas plānu, ja paredzami rēzus vai asinsgrupu nesaderības sarežģījumi.

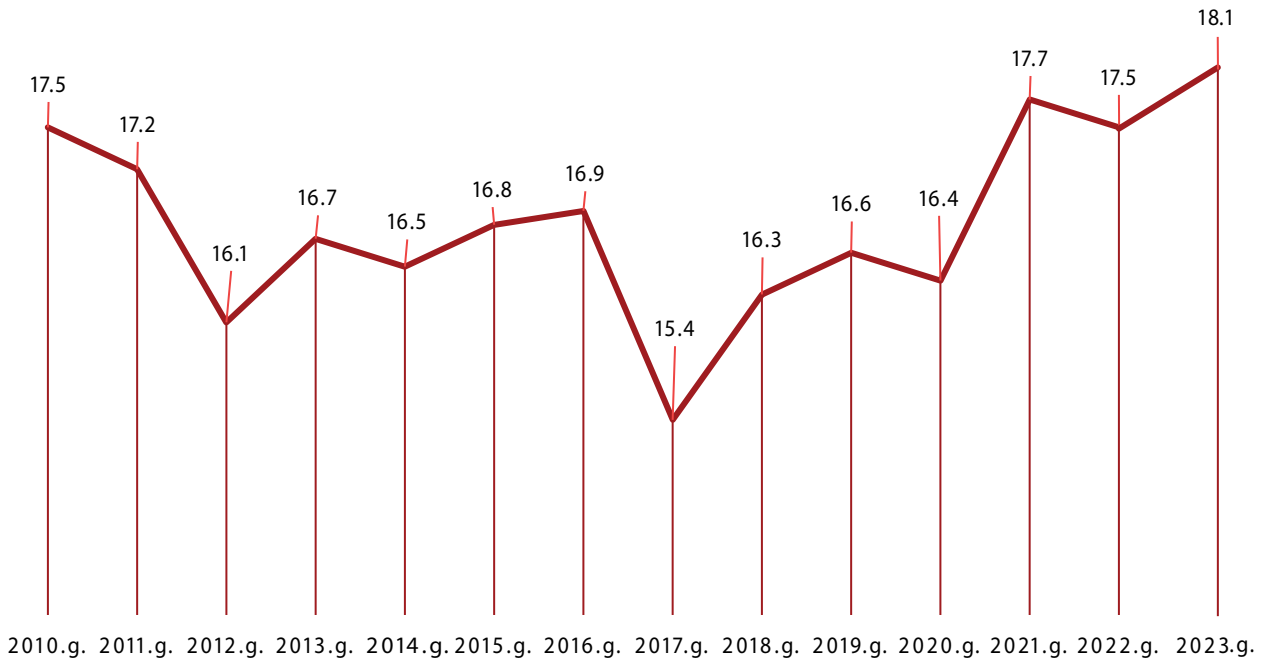
2.1. Donoru atlases un piesaistes rezultāti

2023. gadā Latvijā asinis ziedotas 59912 reižu, sasniedzot augstāko asins ziedošanas reižu skaitu pēdējo divpadsmit gadu laikā. Asins ziedošanas reižu skaita palielinājumu būtiski ietekmē asins ziedošanas vietu pieejamība un piesaistes aktivitātes.

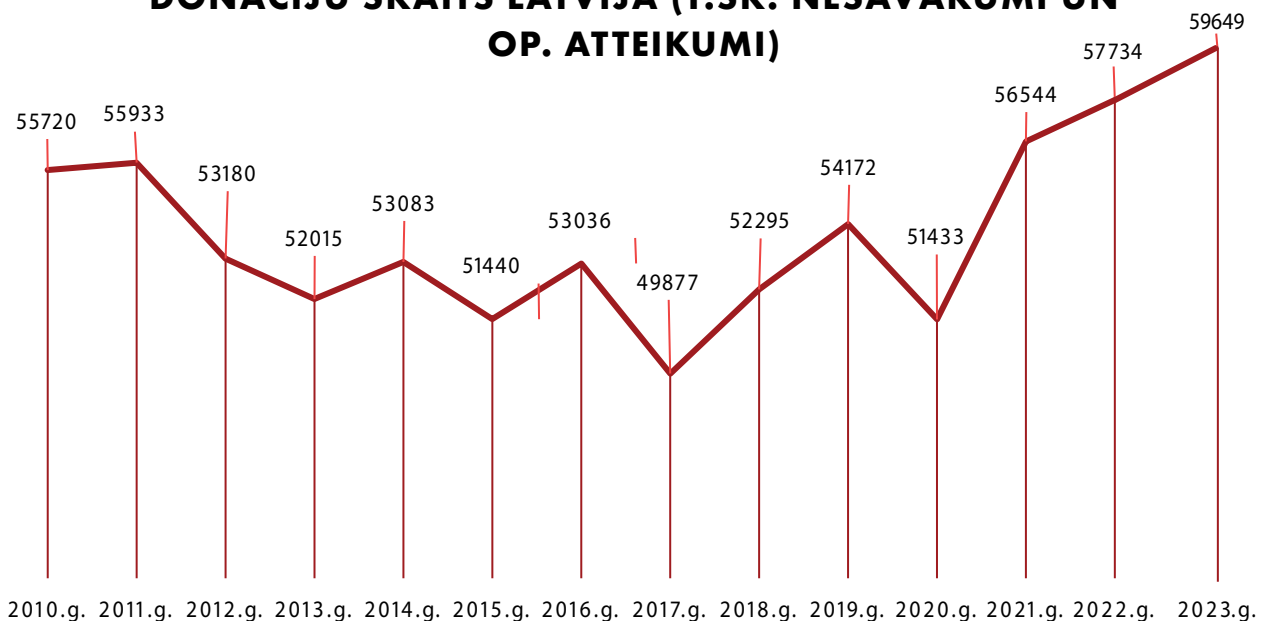
2023.gadā Latvijā kopā 34248 asins donori ir pielaisti pie donācijas (2022.g.-32820, 2021.g.- 33425, 2020.g.- 31269, 2019.g. -31802, 2018. g.- 31357, 2017. g.-29792), tas ir 18,1 donori uz 1000 iedzīvotājiem jeb 1,81% (2022.g.-1,75%, 2021.g.-1,77%,2020.g.-1,64%, 2019.g. – 1,66%, 2018. g.- 1,63%, 2017. g.- 1,54%, 2016. g.-1,69%).

2023.gadā donoru skaits uz 1000 iedzīvotājiem palielinājās par 0,6 uz 1000 iedzīvotājiem, ka arī palielinājās kopējais donāciju skaits (sk. p.3.), kas ir pozitīvs radītājs. Donoru skaita palielinājums arī labs radītājs, kas liecina par lielākas auditorijas piesaistišanu donoru kustībai. Jāturpina izglītojošais darbs sabiedrībā par asins donoriem, arvien vairāk akcentējot brīvprātīgas un bezatlīdzības donoru kustība nozīmīgumu, ko visā pasaulē atzīst kā drošāko donācijas veidu.

DONORU SKAITA DINAMIKA UZ 1000 IEDZĪVOTĀJIEM

DONĀCIJU SKAITS LATVIJĀ (T.SK. NESAVĀKUMI UN OP. ATTEIKUMI)

2023.gadā donāciju skaits (t.sk. nesavākumi un op.atteikumi) Latvijā pieauga par 2253 salīdzinoši ar 2022.gadu un sasniedzis 13. gadu laikā labāko rādītāju - 59987. Donāciju skaits ar rezultātu "norma" arī pieaudzis par 2199 salīdzinoši ar iepriekšējo gadu un sasniedzis 59649. 2023.g. arī ļoti veiksmīgi darbojas donoru piesaistes kampaņas un dažādas donoru kustības popularizēšanas aktivitātes.

2.2. Izbraukumi

2023.gadā kopējais izbraukumu skaits VADC Rīga ir 472 izbraukumi (2022.g.- 467, 2021.g.- 429), kas ir par 5 izbraukumiem lielāks nekā 2022.gadā, un tas ir lielākais izbraukumu skaits pēdējo astoņu gadu laikā. 2023.gadā izbraukumu vietu skaits salīdzinājumā ar 2022.gadu ir pieaudzis par 12 vietām (2022.g.-171 vieta, 2021.g.-140 vietas). Salīdzinājumā ar pēdējiem diviem gadiem, 2023.gadā nedaudz pieauga telpu izbraukumu skaits Rīgā, kā arī turpina palielināties reģionu izbraukumu skaits, kas skaidrojams, ka Rīgas uzņēmumos turpinās attālinātais darbs. Izbraukumu vietu skaits ar specializēto donoru autobusu ir par 17 vietām lielāks nekā pagājušā gadā. 2023. gadā tika organizēti izbraukumi uz 29 jaunām vietām, no tām 21 Rīgā un 8 reģionos.

2.3. Atteikumi donācijai

Donoru atlases procedūrā bieži tiek noteikti atteikumi donācijai: pēc donoru datu informācijas sistēmas datiem, izvērtējot donora hemoglobīna līmeni, kopējo veselības stāvokli utt. Centrā kopējais atteikumu skaits 2023.g., salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir samazinājies par 0,7%, kas var liecināt par to, ka donori ir vairāk informēti par iespējamo atteikumu iemesliem un nenāk uz asins nodošanu, ja apzinās, ka tiks noraidīti.

	2019.g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.
Atteikumu skaits Rīga, % pret reģistrētiem vizītēm	5304 16%	5550 16%	6499 17,5%	6210 15,9%	6103 15,4 %
Atteikumu skaits LF, % pret reģistrētiem vizītēm	328 4,1%	375 3,8%	775 8,8%	853 8,2%	793 7,7%
Atteikumu skaits KF, % pret reģistrētiem vizītēm	-	-	20 2%	120 2,7%	258 5,2%
Kopā:	5632 13,9%	5925 13,3%	7294 15,5%	7183 13,4%	7154 13,1%

2.4. Ziedošanas reižu biežums

Donoru skaits, kuri asinis ziedo regulāri 2023.g. procentu izteiksmē nav mainījies, bet palielinājās absolūtos skaitļos. Stabila un pietiekoša asins krājuma uzturēšanai nepieciešami aktīvie regulārie donori.

VADC pirmreizējo donoru skaits, kas atnāca ziedot atkārtoti pret kopējo pirmreizējo donoru skaitu 2023.g. ir 24% (2019.g. -18,5 %, 2020.g. 19,5%, 2021.g. - 21,8%, 2022.g.-23 %). 2023.gadā Latvijā 24,2 % (2022.g.-23,9%, 2021.g.- 22,4%) no pirmreizējiem donoriem asinis atnāca ziedot atkārtoti. Tās radītājs ir pozitīvi vērtējams, jo liecina par to, ka pirmreizējie donori atgriežas un pārvēršas par regulāriem.

	2018. g.	2019. g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.
1 reizi	18136 (58,2%)	17980 (57%)	18468 (59,5%)	19132 (57,2 %)	17842(54,4%)	18590 (54,4%)
2 reizes	7389 (23,7%)	7322 (23,2%)	7217 (23,2%)	7944 (23,8 %)	7973 (24,3%)	8491 (24,8%)
3 reizes	3756 (12,1%)	4084 (13%)	3567 (11,5%)	4272 (12,8 %)	4543 (13,8%)	4576 (13,4%)
4 reizes	1498 (4,8%)	1774 (5,6%)	1451 (4,7%)	1695 (5,1 %)	2016 (6,1%)	2057 (6,0%)
5 reizes	333 (1,1%)	342 (1,1%)	311 (1%)	364 (1,1 %)	423 (1,3%)	442 (1,3%)
6 reizes	27 (0,1%)	22 (0,1%)	23 (0,1%)	18 (0,1 %)	23(0,1%)	29 (0,1%)

2.5. Asins komponentu izplatīšana

Tabulā atspoguļoti dati par EM, SSP un TM pārlišanu (devās) uz 1000 iedzīvotājiem .

	EM (devas)	SSP (devas)	TM (devas)
Latvija 2020.g.	25,2	10,2	3,8
Latvija 2021.g.	28,5	10,4	4,5
Latvija 2022.g.	29,1	11,5	4,9
Latvija 2023.g.	30,9	10,8	5,3

2023.g. apstarotas EM daudzums nedaudz mazinājies un apstarotas TM izplatīšanas daudzums saglabājas iepriekšējo gadu līmenī. 2020.g. kritums var būt bijis saistīts ar COVID-19 pandēmiju un ārstniecības pakalpojumu ierobežojumiem.

	Apstarota EM/FEM (devas)	Apstarota TM (devas)
2020.g.	900	1550
2021.g.	1344	1956
2022.g.	1274	1913
2023.g.	1055	1912

2.6. Asins komponentu ražošana un izplatīšana

2023.g. vērojama tendence pēc EM un TM pieprasījuma palielinājumu, kas var būt skaidrojams ar vairākiem faktoriem : joprojām COVID-19 pandēmija sekas, populācijas novecošanās, ierobežota medicīnisko pakalpojumu pieejamība.

Savukārt, asins pagatavojumu ražošanai 2023.g. tika nodotas 28048 devas (7524,924 litri) SSP no pilnasinīm un 1092 devas (825,126 litri) sagatavotas ar plazmaferēzi Asins pagatavojumu ražošanai nodota arī svaigi saldēta plazma bez krioprecipitāta 16961 devas (3895,944 litri).

Tabulā atspoguļoti dati par SSP un plazmas bez krioprecipitāta nodošanu asins pagatavojumu ražošanai:

	2017. g.	2018. g.	2019. g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.
SSP no pilnasinīm, devas	26375	16492	13328	22786	20046	19732	28048
SSP sagatavota ar PF, devas	4173	2064	1464	5220	2472	-	1092
Plazma bez krioprecipitāta, devas	-	-	-	8928	8799	8820	16961

Intravenozais imūnglobulīns

Latvijā pielietojamais intravenozais imūnglobulīns (turpmāk – IVIG) primāri tiek gatavots no Latvijas donoru nodotās plazmas un satur iedzīvotāju populācijai raksturīgu imūnglobulīna spektru. IVIG pielieto smagi slimu pacientu ārstēšanā imūndeficīta gadījumos.

Albumīna šķīdums

Kliniskajā lietošanā ir pieejams 5% albumīna šķīdums (pēc osmotiskajām īpašībām līdzīgs plazmai) un 20 % albumīna šķīdums. To lieto hipoalbuminēmijas gadījumā, kā arī pie respiratorā distresa sindroma jaundzimušo hemolītiskās slimības infekciozi – toksiskām sasilšanām un citiem stāvokļiem.

Tabulā atspoguļota plazmas preparātu izplatīšana ārstniecības iestādēm

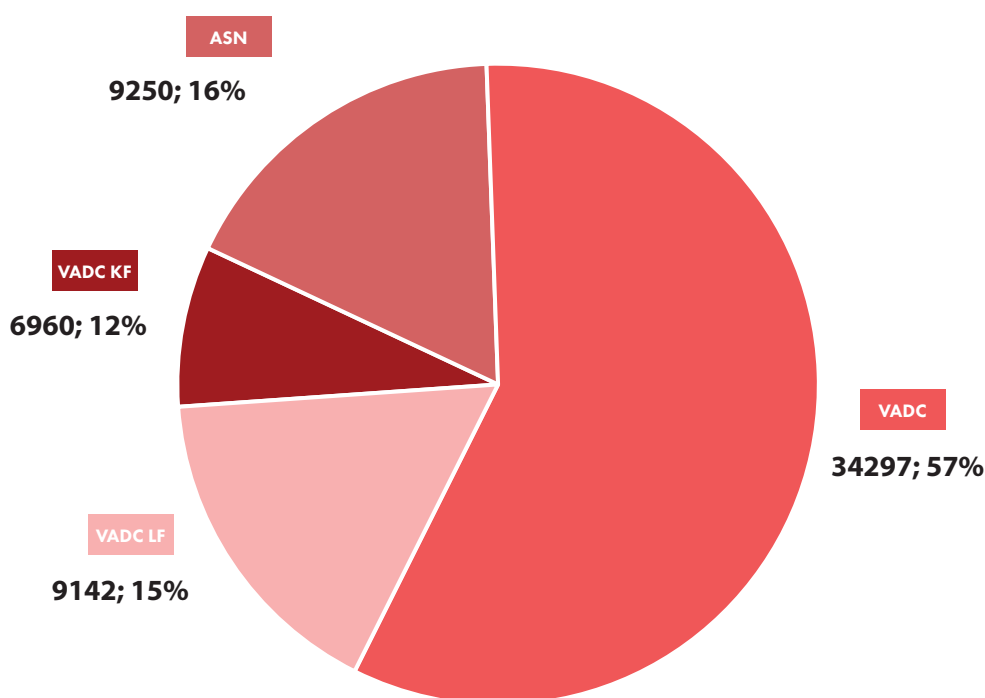
	2019.g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.
20% albumīna šķ.	558,3 l	442,75 l	459,95 l	418,750 l	417,35 l
5% albumīna šķ.	276,5 l	506,75 l	497,25 l	467 l	498,5 l
IvIG	12470,0 g	9627,5 g	17087,5 g	8905 g	9132,5 g

2.7. ASN asins sagatavošanas plāna izpilde

2023. gadā tika apstiprināts ārstniecības iestāžu ASN asins sagatavošanas plāns, kurā kopumā bija paredzēts sagatavot 8500 devas. Pozitīvi vērtējama ārstniecības iestāžu ASN darbība, pārpildot gada plānus, tādējādi palīdzot nodrošinot kopējā valsts pasūtījuma plāna izpildi par 114%. Kopējā ASN asins sagatavošanas plāna izpilde 2023. gadā sastāda 108,8 % jeb 9250 devas.

2.8. Pilnasiņu sagatavošana valstī

PILNASIŅU SAGATAVOŠANA VALSTĪ - 57450 DEVAS; 108,5%

2.9. Valsts asinsdonoru centra laboratoriju darbība

Kvalitatīva laboratoriskā izmeklēšana balstīta uz normatīvās dokumentācijas, labas laboratoriskās prakses, kā arī medicīnas un testēšanas laboratoriju standartu prasību ievērošanu ikdienas darbā [LVS EN ISO 15189:2013] un [LVS ISO/IEC 17025:2018] un to realizē Laboratoriju departaments (turpmāk – LBD), kuru sastāvā ietilpst: Hematoloģiskās izmeklēšanas nodaļa, Skrīninga nodaļa, Asins pagatavošanu kvalitātes kontroles laboratorija.

2.10. Obligāto infekciju skrīnings

2023. gadā seroloģiski izmeklēti 58 783 donoru asins paraugi, kā arī veiktas analīžu kontroles un atkārtota paraugu izmeklēšana primāri reaktīva rezultāta gadījumos un RIP. Seroloģisko analīžu atšķirības katrai infekcijai veidojas no primārajiem donāciju testiem un atkārtotās izmeklēšanas pozitīva rezultāta gadījumā (algoritms), kā arī donoru analīžu kontroles testiem pēc noteikta laika perioda, iegūstot nepārliciecināšus skrīninga apstiprinošo testu rezultātus. Visi iegūtie primāri pozitīvie seroloģijas rezultāti izmeklēti atkārtoti pēc VADC noteikta algoritma un pēc tam nosūtīti apstiprinošai izmeklēšanai Latvijas infektoloģijas centra Nacionālajā mikrobioloģijas references laboratorijā.

Lai paaugstinātu asins komponentu drošību, kā papildus izmeklējumu seroloģiskajai izmeklēšanai, VADC pielieto molekulārās vīrusu izmeklēšanas metodi NAT (nukleīnskābju amplifikācijas tests), kas vienā testā izmeklē un definē šādu vīrusu ģenētiskā materiāla klātbūtni: HIV-1 RNS, HIV-1 RNS, HIV-2 RNS, HBV DNS, HCV RNS.

2.11. Obligāto infekciju skrīninga veiktie izmeklējumi

GADS	Izmeklējumu skaits
2018	224 629
2019	235 263
2020	223 190
2021	231 963
2022	236 239
2023	314 742

2.12. "NAT" donoru asins paraugu izmeklējumu skaits

2019. (6 paraugu kopa)	2020. (6 paraugu kopa)	2021. (6 paraugu kopa)	2022. (6 paraugu kopa)	2023. (6 paraugu kopa)
58407	56035	61455	65303	70260

2.13. Imūnhematoloģiskā izmeklēšana

1) Donoru imūnhematoloģiskā izmeklēšana.

Katram donora asinsparaugam nosaka asinsgrupu, rēzus faktoru, fenotipu un veic antivielu skrīninga testu (pirmreizējiem donoriem).

VADC veiktie izmeklējumi donoriem

Izmeklējumi	GADS		
	2021	2022	2023
Asins grupas noteikšana ar dubultreakciju un Rh(D) noteikšana ar mikroplašu metodi	54076	57405	60590
Asins grupas noteikšana ar dubultreakciju un Rh(D)fenotipa un Kell antigēna noteikšana ar mikroplašu metodi	12523	10531	11766
Kopā ar citiem izmeklējumiem	87256	87684	91359

2) Paplašināti fenotipizēto donoru datu bāzes uzturēšana.

Aloimunizētu (ar antivielām iepriekš sensibilizētu) pacientu nodrošināšanai ar saderīgu EM, Centrs uztur un regulāri papildina paplašināti fenotipizēto donoru datu bāzi. Regulāri veic donoru izmeklēšanu visās klīniski nozīmīgās eritrocitāro antigēnu sistēmās (16 antigēni), kas nepieciešams, piemeklējot saderīgu EM aloimunizētiem pacientiem.

3) Pacientu konsultatīvā izmeklēšana.

Centrs arī ir vienīgā vieta valstī, kas nodrošina nepārtrauktu konsultatīvo imūnhematoloģisko palīdzību visas valsts ārstniecības iestāžu pacientiem un privātpersonām imūnhematoloģijas jomā:

- risinājumu asins grupas un rēzus piederības problemātiskas noteikšanas gadījumos;
- antieritrocitāro antivielu identifikāciju;
- klīniski nozīmīgu antieritrocitāroantivielu titrēšanu grūtniecēm;
- EM saderināšanu aloimunizētām personām u.c. sarežģītos gadījumos;
- paplašinātu eritrocītu fenotipizāciju;
- transfūziju reakciju izmeklēšanu;
- pozitīva tieša antiglobulīna testa analīzi;
- jaundzimušā hemolītiskās slimības laboratorisko diagnostiku un EM saderināšanu;
- telefonisku konsultāciju klīnicistiem un laboratoriju speciālistiem;
- izmeklējumus autoimūnas hemolītiskās anēmijas pacientiem.

Veiktie izmeklējumi pacientiem

	GADS		
	2021	2022	2023
Testu skaits gadā	10684	7889	9851
no tiem: Asins saderības testi	3143 (cito 522)*	3011 (cito 550)*	3009 (cito 617)*

* neatliekamajos gadījumos, t.sk. nakts un brīvdienu laikā, nodrošinot 24/7 asins saderības testu veikšanu un EM piemeklēšanu

Antivielu identifikācija (donori/pacienti)

	GADS		
	2021	2022	2023
Primāri identificētas antivielas un izsniegta imunizētas personas pase	358	349	380
(donori/pacienti)	17/359	16/333	20/360

2.14. Asins komponentu kvalitātes kontrole

Centra Kvalitātes laboratorija veic centralizētu asins pagatavojumu kvalitāte kontroli visā valstī sagatavotajiem asins komponentiem.

Veikto kvalitātes izmeklējumu skaits

Nr. p.k.	Asins komponentu veids	Gads		
		2021	2022	2023
1.	<i>Eritrocītu masa</i>	988	984	880
2.	<i>Plazma pirms sasaldēšanas</i>	448	429	422
3.	<i>Svaigi saldēta plazma</i>	455	454	469
4.	<i>Krioprecipitāts</i>	108	108	198
5.	<i>Trombocītu masa</i>	240	247	248
6.	<i>Ārpus plāna</i>	1898	234	198
7.	<i>Leikocītu – trombocītu slānis</i>	337	345	303
8.	<i>Donoru asinis (kop. olbaltums)</i>	684	268	596
9.	<i>Donoru asinis (hemoglobīns)</i>	-	-	-
	KOPĀ	5158	3069	3224
	Testēto parametru skaits	21449	13315	13290

3. VALSTS ASINS DIENESTA VIENOTĀS INFORMĀCIJAS SISTĒMAS DARBĪBA

2023. gadā nodrošināta Valsts asins dienesta vienotās informācijas sistēmas pieejamība. Aprēķinot sistēmas kopējo pieejamību, ir ņemti vērā serveru, datortīkla un datu bāzes nepārtrauktās darbības rādītāji. Pieļaujama (drošības politikā noteiktais) darbības pārtraukuma laiks sastāda 8 h mēnesī. Pārskata periodā šis rādītājs nav ticis pārsniegts vai sasniegts nevienā no pārtraukuma epizodēm, kas liecina par stabilu sistēmas atbalstu, apkalpošanu un darbību pārskata periodā kopumā.

Sistēmas apkopju darbi, kas prasa serveru pārstartēšanu un, līdz ar to arī – plānotu darbības pārtraukumu, tiek mērķtiecīgi organizēti, lai iespējami mazāk traucētu sistēmas lietotāju darbu ar iestādes klientiem.

Tā ietvaros Informācijas tehnoloģiju departaments organizē:

- pasākumus, lai nodrošinātu informācijas pieejamību;
- pasākumus, lai nodrošinātu informācijas integritāti (pilnīgas un nemainītas informācijas saglabāšana);
- pasākumus, lai nodrošinātu informācijas konfidencialitāti (informācijas nodošana tikai tām personām, kuras ir pilnvarotas to saņemt un lietot);
- sistēmas informācijas resursu (datņu - arī to, kas satur sistēmā glabājamo, apstrādājamo un sistēmas lietotājiem pieejamo informāciju) aizsardzību;
- sistēmas tehnisko resursu (serveri, datori, programmatūra, datu nesēji, datortīkla iekārtas) aizsardzību;
- sistēmas drošības risku novērtēšanu, sistēmas apdraudējumu noteikšanu, sistēmas drošības incidentu atklāšanu/izmeklēšanu, sistēmas darbības atjaunošanu pēc drošības incidentiem.

Visā pārskata periodā tika nodrošinātas procedūras - sistēmas datu integritātes, konfidencialitātes un pieejamības uzturēšanai. Ārējo kibernetiskā draudējumu apjomam pēdējos gados visā pasaulē ir tendence strauji pieaugt un attīstīties to daudzveidībā. Neskatoties uz ārējiem draudiem, pārskata periodā nodrošināta stabila un droša sistēmas darbība. Nav bijuši drošības incidenti, nav tikuši bojāti vai pazaudēti dati. Sistēmas darbības nepārtrauktība nodrošināta apjomā, kas pārsniedz noteiktās prasības.

4. FINANŠU RESURSI

VADC kopējie pārskata periodā piešķirtie finanšu resursi ir 10 993 651 EUR, tai skaitā

— Apakšprogrammai 39.03.00 "Asins un asins komponentu nodrošināšana"- 10 993 651 EUR;

Apakšprogrammas 39.03.00 "Asins un asins komponentu nodrošināšana" 2023. gada valsts budžeta izpilde, salīdzinot ar 2022. gada izpildi (EUR)

Nr. p. k.	Finansiālie rādītāji	2022. gada izpilde	2023. gadā	
			apstiprināts	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	10 915 934	10 993 651	11 016 692
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	10 806 139	10 833 383	10 833 383
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	109 795	160 268	183 309
2.	Izdevumi (kopā)	10 228 636	11 021 100	11 021 100
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	9 289 404	10 100 636	10 100 636
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	9 289 404	10 100 636	10 100 636
2.1.1.	Atlīdzība	4 147 141	4 522 882	4 522 882
	tai skaitā, atalgojums	3 123 327	3 445 198	3 445 198
2.1.1.	Preces un pakalpojumi	5 142 263	5 577 754	5 577 754
2.2.	Kapitālie izdevumi	939 232	920 464	920 464

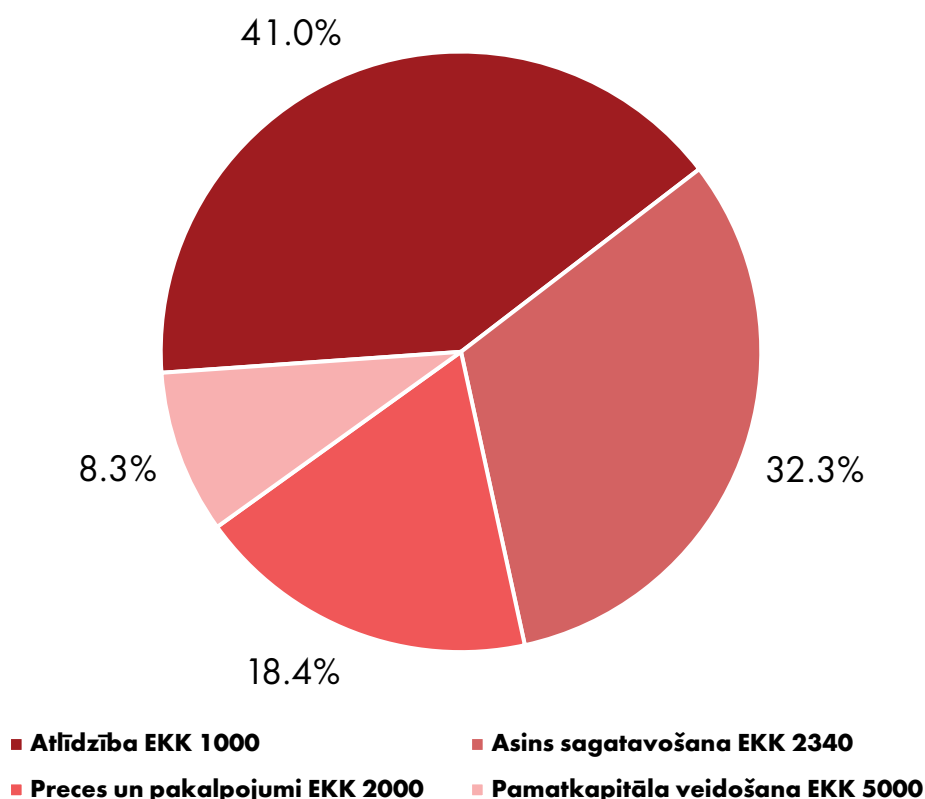
Pārskata perioda izdevumu palielinājums salīdzinājumā ar 2022.gada pārskata perioda izpildi sastāda 792 464 EUR jeb 107,7 %. VADC 2023. gada 12 mēnešu izdevumu izpilde - 11 021 100 EUR, 2022. gada 12 mēnešu izdevumu izpilde- 10 228 636 EUR, kas atspoguļota pa izdevumu struktūras veidiem.

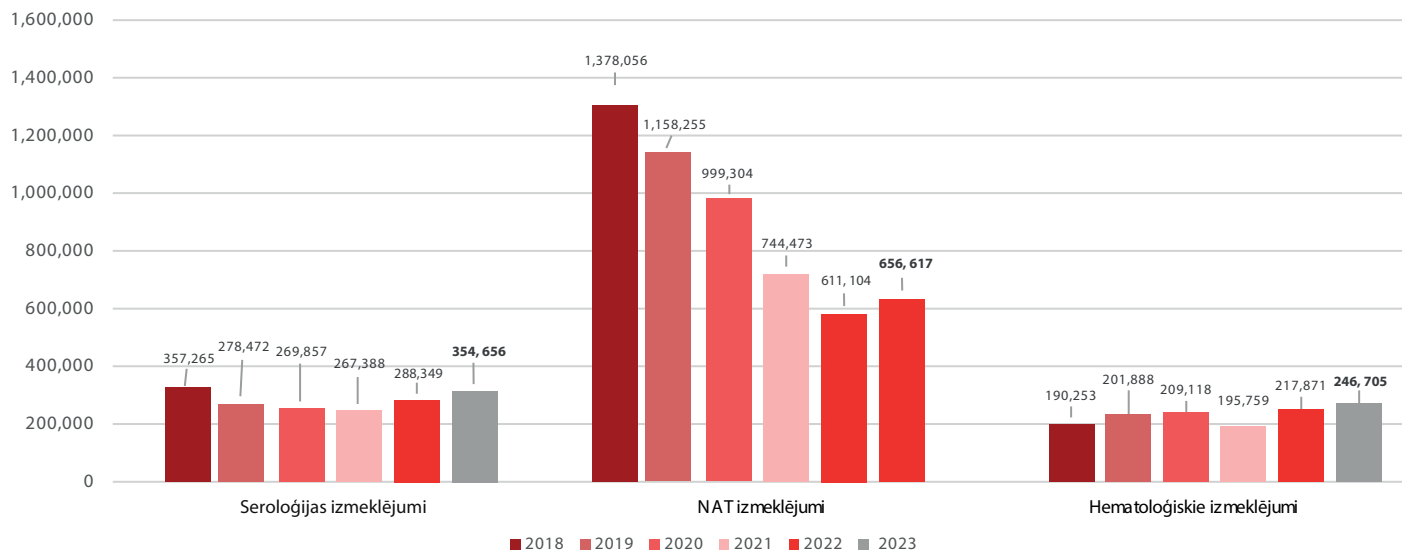
Pārskata periodā paveiktais:

- 2023. gada 2. maijā darbu sāka VADC donoru pieņemšanas vieta "SAKTA", 166.3 kvadrātmetru platībā. Pieņemšanas vietā asinis vienlaikus var nodot trīs cilvēki tāpat daudz ērtāka kļuvusi uzgaidāmā zona. Līdz ar donoru pieņemšanas vietas atklāšanu "SAKTAS" mājā, 28. aprīlī darbu pārtraukusi donoru pieņemšanas vieta Merķeļa ielā 11, Rīgā.
- Par plazmas preparātu – asins pagatavojumu 20% un 5% albumīna piegādi noslēgts 3 (trīs) gadu līgums ar SIA Baltijas Terapeitiskais Serviss,
- Par četrkāršo plastisko maisu – caurulīšu sistēmas asins/asins komponentu sagatavošanai piegādi noslēgts 3 (trīs) gadu līgums ar SIA Baltijas Dialīzes Serviss,
- Pārskata gadā VADC laboratorijās un iestādes telpās veikti iekšējie remontdarbi,

- Visas ārstniecības iestāžu Asins sagatavošanas nodaļas (ASN) 2023. gadā asins sagatavošanas plānu ir pārpildījušas. Vislielākā 2023. gada plāna pārpilde bija Vidzemes slimnīcas ASN – 115%,
- Pabeigta elektroniskās inventarizācijas risinājuma ieviešana un norise (risinājuma ieviešanu nodrošina SIA „Visma Enterprise”, tehnisko atbalstu nodrošina SIA Timesaving).
- Piedalīties Vienoto pakalpojumu centra izveides valsts pārvalde – esošās VADC sistēmas integrācijas pārveidošana uz jaunam risinājumam piemērotiem procesiem. Veikta detalizēta instrukciju pārskatīšana procesu īstenošanai. Atbilstoši Vienoto pakalpojumu centra izveides rīcības plānam uzsākti darbi par HORIZON programmas pilnveidi. Dalība Vienotā pakalpojumu centra koprades darbniecās, lai veicinātu pakāpenisku iestādes HORIZON/HOP migrāciju uz centralizēto risinājumu, izvērtētu katras iestādes specifiskos procesus un i zstādātu migrāciju uz centralizēto risinājumu,
- Apstiprinātas jaunas asins un asins komponentu, un asins pagatavojumu (atkausēta svaigi saldēta plazma iegūta no pilnasinīm un atkausēts krioprecipitāts) uzskaites cenas.

Analizējot VADC izdevumu izpildes struktūru, lielākā daļa 41,0% jeb 4 522 882 EUR sastāda izdevumu klasifikācijas kods EKK 1000 “Atlidzība” un 32,3% jeb 3 555 155 EUR “Zāles, ķimikālijas, laboratorijas preces, medicīniskās ierīces u.c.”

VADC LABORATORIJAS FAKTISKĀS IZMAKSAS 2018. – 2023. GADĀ (EUR)

4.1. Maksas pakalpojumu izpilde

VADC galvenais maksas pakalpojumu veids ir ieņēmumi no laboratorijas izmeklējumiem ārstniecības iestādēm- 125 710 EUR (68,6% no visiem maksas pakalpojumu ieņēmumiem). Pārskata gadā, salīdzinot ar 2022.gadu- 76 985 EUR laboratorijas izmeklējumu sniegšanas ieņēmumi palielinājušies par 48 725 EUR, kas saistīts ar maksas pakalpojumu cenrāža cenu pārskatīšanu no 01.11.2022.

2023.gadā ieņēmumi no apmācības pasākumu organizēšanas ārstiem un vidējam medicīniskajam personālam kvalifikācijas un zināšanu paaugstināšanai transfuzioloģijas un imūnhematoloģiskās izmeklēšanas jomās- 10 317 EUR, ieņēmumu palielinājušies par 2 459 EUR (2022.gadā- 7 858 EUR), kas saistīts ar maksas pakalpojumu cenrāža cenu pārskatīšanu no 01.11.2022. un aktīvu apmācības kursu organizēšanu attālināti (vebināri transfuzioloģijas un imūnhematoloģijas jomā).

5. INTEGRĒTĀ KVALITĀTES UN RISKU VADĪBAS SISTĒMA

Kvalitātes vadības sistēma (turpmāk – KVS) palīdz sistematizēt un pārvaldīt organizācijas kopīgās zināšanas par to, kā strādāt un sadarboties labāk. Tās būtiskākais uzdevums ir – nepārtraukta pilnveidošanās.

VADC integrētā KVS ir vērsta uz kvalitātes un drošības prasībām atbilstošu asins komponentu sagatavošanu un izplatīšanu ārstniecības iestādēm.

VADC kvalitātes vadības sistēma

Plānošana un vadīšana	Cilvēkresursu vadība	Iepirkumu un līgumu vadība	Infrastruktūra, tehniskais nodrošinājums	Telpas un darba vide
Medicīnas aprīkojums/ reaģentu vadība	Nemedicīnisko iekārtu vadība	Dokumentu vadība	Validācija	Kvalitātes vadība
Vigilance un neatbilstību vadība	Risku vadība	Izmaiņu vadība	Darba aizsardzība	Higiēna un vides pārvaldība
Informācijas tehnoloģiju vadība	Datu un informācijas vadība	Donoru piesaiste	Iekšējā un ārējā komunikācija	Vadības pārskate

Pamatdarbības procesu nodrošināšana

Viens no veiksmīgas un funkcionāli spēcīgas organizācijas darbības priekšnosacījumiem ir pārdomāta un efektīva risku vadība. Risku vadība ir kvalitātes sistēmas sastāvdaļa. Notikumi un dažādas prasības rada ietekmi uz uzņēmuma darbību un tās mērķu sasniegšanu. Risku vadība – pasākumu kopums, lai novērstu vai kontrolētu šķēršļus mērķu īstenošanai un veicinātu iespēju izmantošanu.

5.1. Kvalitātes sistēmas dokumentu vadība

- VADC iekšējo dokumentu pārvaldības prasības un vienotus principus nosaka N-001 „Dokumentu un pierakstu vadības sistēmas noteikumi”.
- KVS dokumentu apjoms jau vairākus gadus ir stabils.
- Veiksmīgi tiek organizēta KVS dokumentu aprīte elektroniskajā dokumentu vadības sistēmā Namejs, veicinot pakāpenisku pāreju uz 100% elektronisku dokumentu pārvaldību.
- Dokumentu pārskatīšana un pašpārbaudes rezultāti liecina, ka procesi ir lietderīgi, jo samazina risku strādāt pēc neaktuāla dokumenta, ļauj identificēt darbā neizmantojamus dokumentus, kā arī veicina dokumentu optimizāciju un pilnveidošanu.

5.2. Korektīva un preventīva darbība (KAPA)

Korektīvo/preventīvo pasākumu veikšana ir kā viens no nepārtrauktas uzlabošanas īstenošanas veidiem - KVS elements, kas tiek lietots, lai pilnveidotu VADC integrētās KVS efektivitāti un darbību kopumā. Korektīvās darbības ir vērstas uz jau notikušu neatbilstību atkārtošanās nepieļaušanu.

Preventīva darbība ir vērsta uz vēl nenotikušu jeb potenciālu neatbilstību nepieļaušanu. 2023.gadā bija aktuālas un izpildāmas 146 korektīvas/preventīvas aktivitātes. Galvenokārt KAPA saistītas ar vides, telpu un darba vides, darba aizsardzības, datu aizsardzības procesos konstatētiem trūkumiem, kā arī dokumentācijas neaktualitāti.

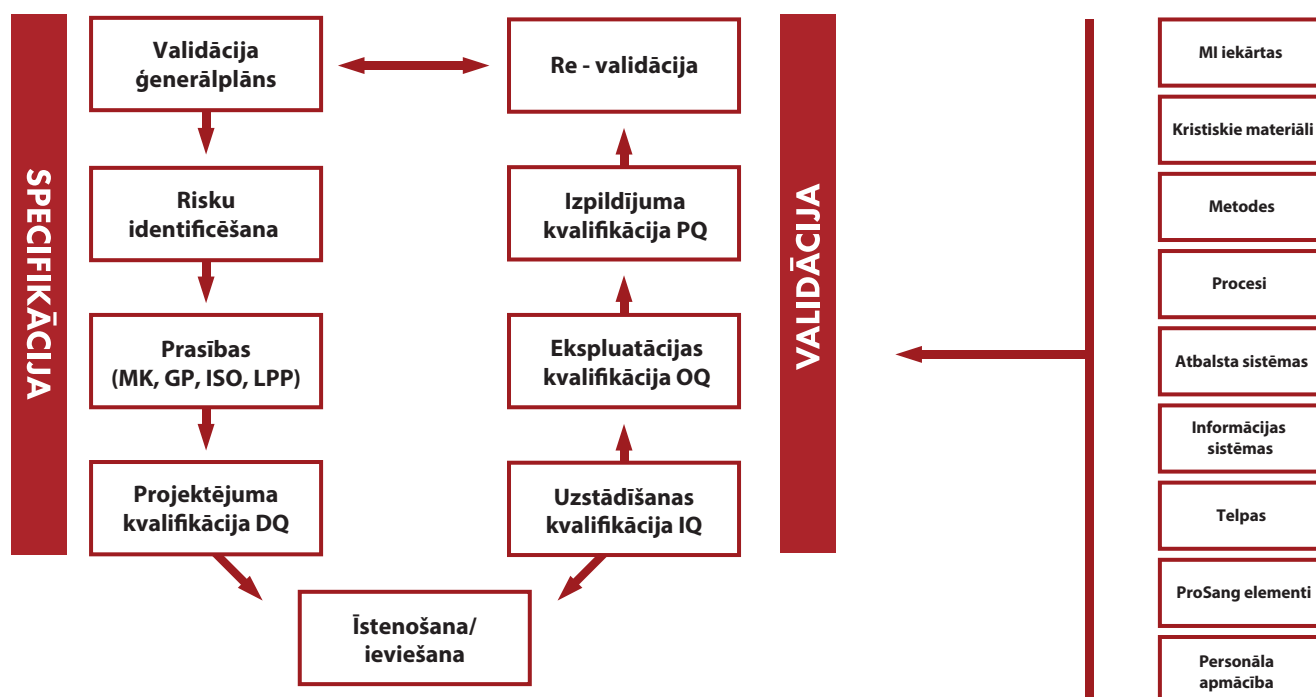
5.3. Iekšējie kvalitātes vadības sistēmas auditi

- Kopumā 2023. gadā tika ieplānots veikt KVS auditus 14 procesos; veikti 5 KVS auditi par 6 procesiem un izpildi 5 procesu elementos (riski, validācija, neatbilstības, KAPA, dokumenti); 1 audits pārcelts uz 2024.gadu.
- KVS iekšējo un ārējo auditu rezultāti 2023. gadā liecina, ka VADC KVS kopumā atbilst normatīvo dokumentu, standartu un vadlīniju prasībām.
- Ārējos auditos, kas attiecas uz pamatdarbības procesu nodrošināšanu, konstatējumi ir maz un nav būtiski.

5.4. Validācija

Validācija ir kvalitātes nodrošināšanas sistēmas elements, kas ietver nepārtrauktas ikdienas aktivitātes, kas sniedz liecības par procesu / sistēmu / metožu stabilitāti, lai nodrošinātu kvalitātes un drošības standartiem atbilstošu asins komponentu sagatavošanu, uzglabāšanu, transportēšanu un izplatīšanu ārstniecības iestādēm, kā arī metožu atbilstību noteiktām prasībām.

Validācijas aktivitātes un tai pakļautie procesi, elementi

2023.gadā veiktas 10 telpu kvalifikācijas, kuru rezultātā telpas ir atzītas par piemērotām tajā veicamo funkciju izpildei; 26 tehnisko specifikāciju projektējuma kvalifikācijas (DQ); 61 iekārtu uzstādīšanas un ekspluatācijas kvalifikācijas (IQ/OQ); 3 transportēšanas kastu kvalifikācija (OQ); 18 izpildījuma kvalifikāciju apliecinājoši protokoli (PQ).

Pamatojoties uz būtiskām izmaiņām procesos – 2 gadījumos, saistībā ar jauno medicīnisko iekārtu ieviešanu, bet 1 gadījumā - monitoringa sistēma nomainīta, veiktas 3 re-validācijas.

Kopumā VADC procesu/iekārtu/metožu validācijas rezultāti norāda, ka darbs veikts atbilstoši izvirzītajām prasībām un ir stabils – būtiskas novirzes nav novērojamas.

5.5. Vigilance

Vigilances sistēma, ko veido ārējo normatīvo aktu noteikta ziņošana un brīvprātīgas ziņošanas prakse, ietver ziņošanu par visiem nevēlamiem notikumiem un blaknēm, t.sk. no asins sagatavošanas nodaļām (ASN) un asins kabinetiem (AK). Ziņošana kā pienākums ir noteikta sadarbības līgumos, iekļaujot arī ziņošanai paredzētās veidlapas, ko ir izstrādājis VADC.

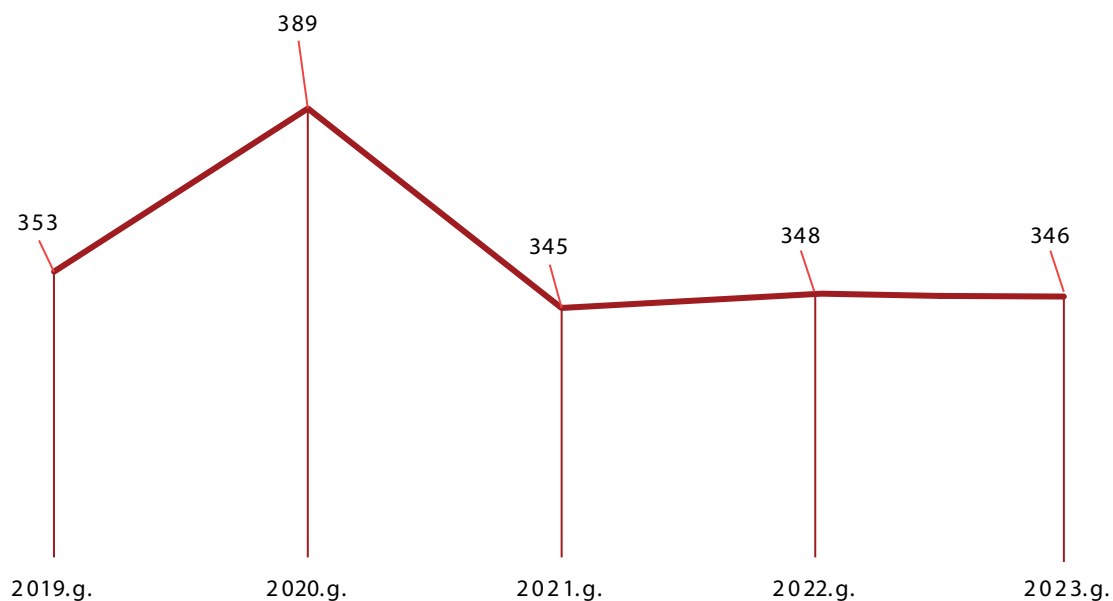
Nevēlams notikums (NN) ir jebkurš nevēlams notikums, kas var ietekmēt ar asiņu vai asins komponentu savākšanas, testēšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izplatīšanas procesus, asiņu un asins komponentu kvalitāti un drošumu, kā arī pārejās VADC procesus.

Blakne (B) ir nevēlama reakcija donoram/ pacientam saistībā ar asins/asins komponentu nodošanu vai pārlišanu. Kopumā 2023. gadā reģistrēti 346 ziņojumi, no kuriem:

- 267 ziņojumi par nevēlamiem notikumiem;
- 79 ziņojumi par recipientu un donoru blaknēm.

Ziņojumi par nopietniem nevēlamiem notikumiem 2023. gadā nav saņemti

Saņemto ziņojumu (NN+B) skaita dinamika

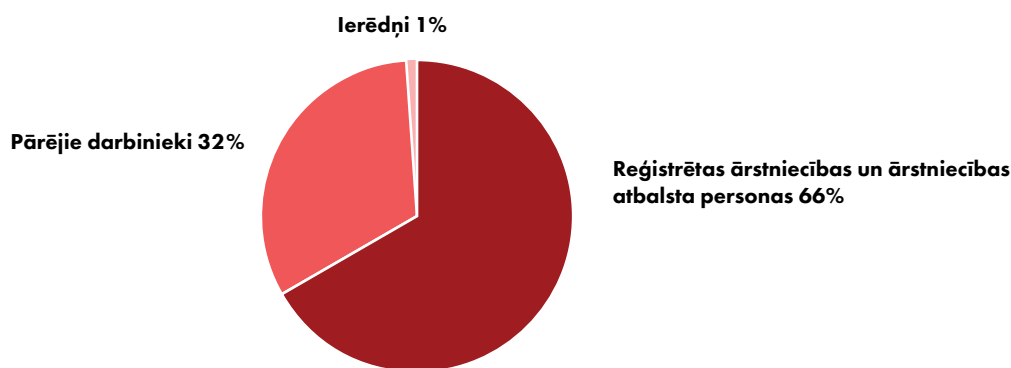

VADC struktūrvienību aktivitāte attiecībā uz ziņošanu par NN ir vērtējama kā augsta un palīdz apzināt patieso situāciju attiecībā uz pamatdarbības procesu kavējošiem faktoriem. Vigilances dati tiek izmantoti risku novērtēšanas procesā, vērtējot potenciālā riska sastopamību.

6. PERSONĀLS

Saskaņā ar VADC amatu saraksta datiem uz 2023.gada 31.decembri Centrā kopumā bija nodarbināti 193 darbinieki. Kopumā Centrā strādā 129 ārstniecības un ārstniecības atbalsta personas – 12 ārsti, 15 ārstu palīgi, 45 medicīnas māsas, 17 māsu palīgi, 16 laboratorijas speciālisti. 91 no tām ir nodarbinātas Rīgā, 26 ir nodarbinātas Centra Latgales filiālē (Rēzeknē), un 12 Kurzemes filiālē (Liepājā).

VADC nodarbināto statusu procentuālais sadalījums

20% no ārstniecības un ārstniecības atbalsta personām ir sasniegušas pensijas vecumu, kas var liecināt par personāla mainības pieaugumu nākotnē.

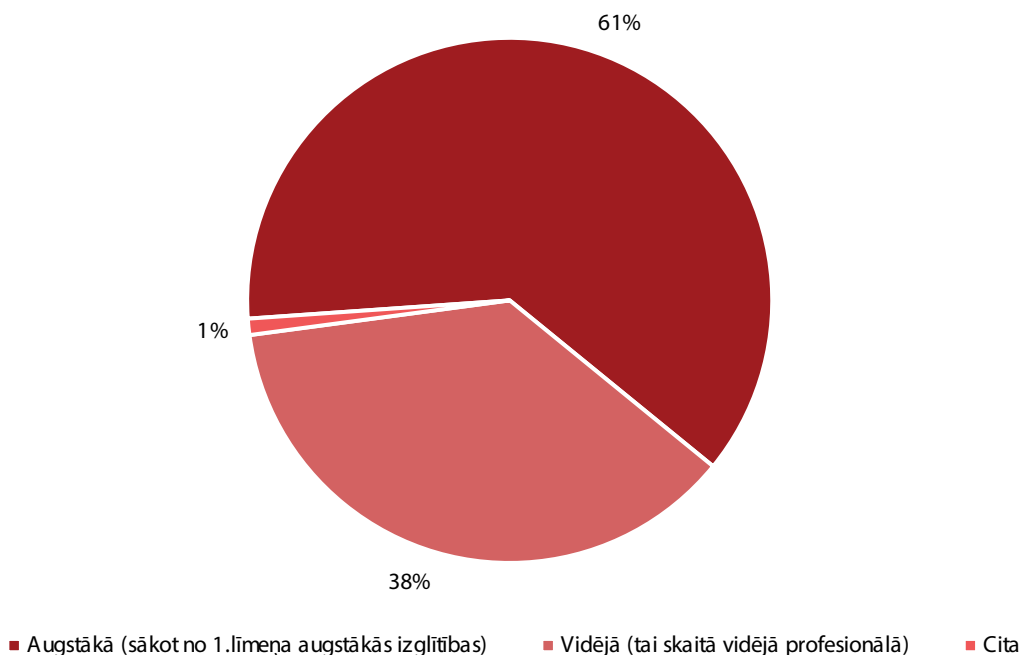
2023.gadā VADC darbu uzsāka 15 darbinieki, savukārt darba tiesiskās attiecības tika pārtrauktas ar 22 darbiniekiem. VADC darbinieku dzimumu sadalījums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem palicis nemainīgs – VADC kolektīvu veido galvenokārt sievietes, pārskata gada beigās VADC strādāja 166 sievietes un 27 vīrieši.

Centrā ir izveidota obligātajām prasībām atbilstoša iekšējā mācību programma medicīnas personālam, kā arī apstiprinātas mācību programmas iekšējai un ārējai visa personāla apmācībai.

Lai pilnveidotu savas profesionālās zināšanas, Centra darbinieki ir piedalījušies kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumos gan Latvijā, gan ārzemēs.

Centra darbiniekiem, kvalifikācijas uzturēšanai, tiek kompensēti darba pienākumu pildīšanai nepieciešamās sertifikācijas un resertifikācijas izdevumi, kā arī studiju maksa.

PERSONĀLA IZGLĪTĪBAS LĪMEŅU % SADALĪJUMS

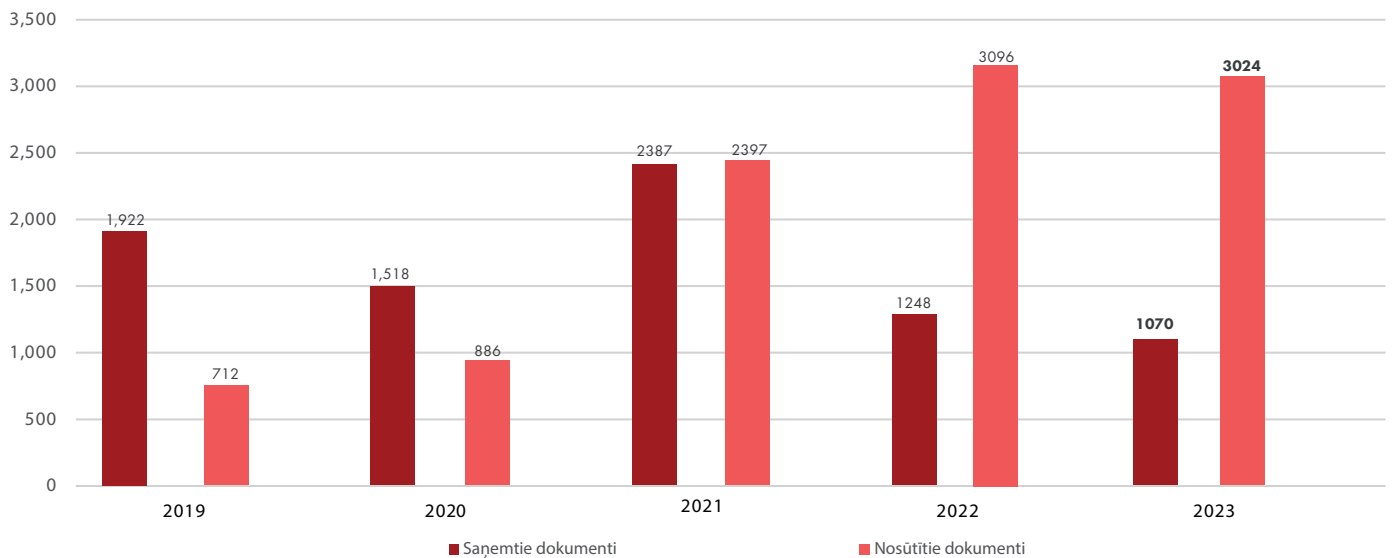

7. ĀRĒJĀS KORESPONDENCES APRITE

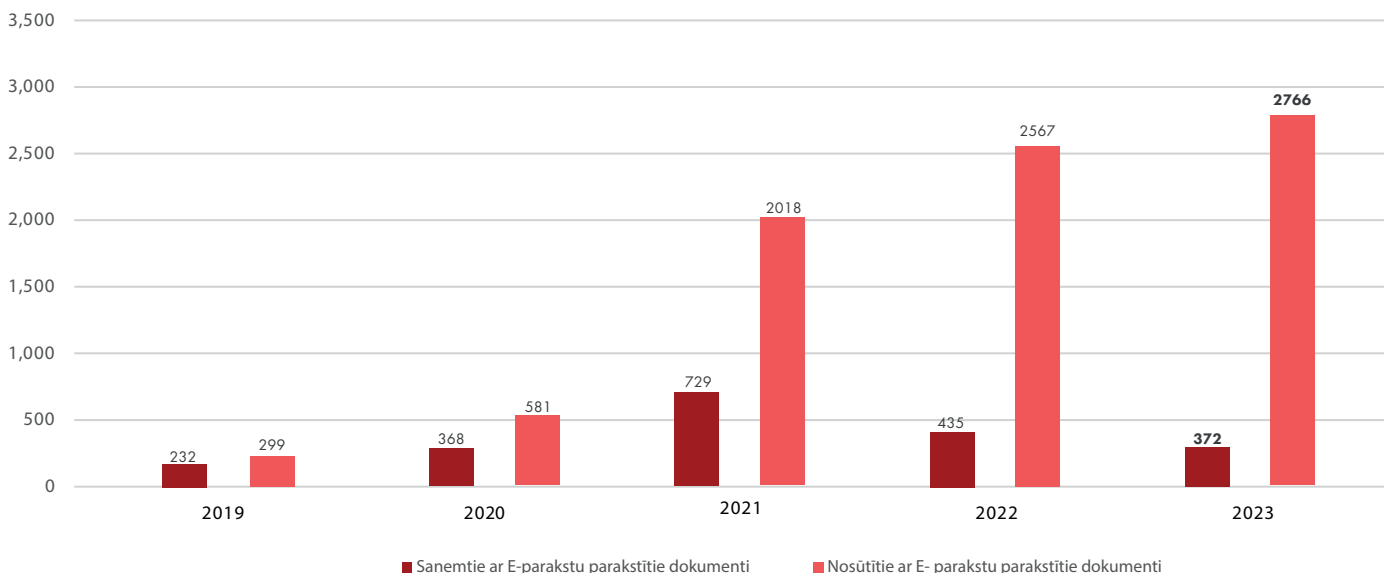
2023.gadā Centra dokumentu vadības procesu turpināts īstenot, izmantojot VM resora centralizēto dokumentu vadības sistēmu Namejs (turpmāk – DVS), tādējādi nodrošinot:

- papīra un elektronisko dokumentu reģistrāciju un apstrādi;
- izsekojamu dokumentu un to saturošās informācijas, un ar to saistīto uzdevumu uzskaiti;
- dokumentu/ uzdevumu izpildes kontroli;
- operatīvu informācijas apriti starp Centra darbiniekiem darba pienākumu izpildei;
- dokumentu arhivēšanu DVS elektroniski.

Saņemto un nosūtīto dokumentu aprite VADC pa gadiem

Saņemto un nosūtīto ar E- parakstu parakstīto dokumentu aprite VADC pa gadiem

Pārsvārā korespondencē saņemtas un nosūtītas vēstules, kas saturējušas dažāda veida informāciju, kas skar VADC pamatdarbības nodrošināšanu, kā arī saimnieciskos un sociālos jautājumus.

Taču nosūtīto dokumentu, kas parakstīti ar E-parakstu, statistikā ievērojams kāpums – 2023.gadā 91% no VADC izejošajiem/nosūtāmajiem dokumentiem parakstīti ar E-parakstu (2022.gadā 83%, 2021.gadā 84%), kas apliecina, ka iepriekšējos gados DB uzstādītie uzdevumi dokumentu elektroniskā īpatsvara palielināšanai ir veikti atbilstoši un tikai pēc nepieciešamības dokumenti tiek sagatavoti papīra formā. No VADC biežāk nosūtītie dokumenti, kas parakstīti ar e-parakstu, lielākoties tika nosūtīti ārstniecības iestādēm – maksas pakalpojumu rēķini (2023.gadā 57% no visiem nosūtāmajiem dokumentiem).

Pateicoties Portālā publicētajiem pakalpojumiem, 2023.gadā VADC e-adresē saņēma 332 iesniegumus no fiziskām personām (salīdzinājumam 2023.gadā papīra formā tika saņemti tikai 7 iesniegumi par fiziskas personas datu apstrādes izmaiņām, V-373, 2022.gadā 2 iesniegumi), un sagatavotās atbildes fiziskām personām – izziņu dublikāti elektroniski, elektroniskie pārskati no Prosang par testēšanas rezultātiem, kuros novirzes no normas nav konstatētas - veido 21% no visiem VADC nosūtāmajiem dokumentiem (2022.gadā 7%).

Savukārt, uz e-adresi sniegtas atbildes fiziskām personām atbilstoši pakalpojumu spektram:

- Laboratoriskie izmeklējumi imūnhematoloģijā – 29 dokumenti (2022.gadā – 13).
Izziņas izsniegšana par asins ziedošanu/donāciju – 19 dokumenti (2022.gadā – 5).
- Laboratorisko izmeklējumu rezultātu paziņošana – 263 testēšanas izraksti (2022.gadā – 210, 2021.gadā – 9).

8. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU - DONORU PIESAISTE

2023.gads iesākās ar stabilu asins krājumu un lieliem plāniem – palielināt donoru plūsmu, īstenot kampaņu donoru piesaistei jauniešu auditorijā, izveidot donoru portālu un attīstīt citas digitālās VADC platformas, kā arī veidot skolu programmu. Saistībā ar dažādiem ārējiem apstākļiem diemžēl visas ieceres neizdevās realizēt. Kopumā gads bijis ļoti veiksmīgs, jo noslēgts ar rekordlielu donāciju skaitu.

2023. gadā bija noteiktas šādas Sabiedrisko attiecību nodaļas darba prioritātes:

- Stabila asins krājuma nodrošināšana un donoru piesaiste.
- Dalība Donoru portāla izstrādē.
- VADC komunikācijas attīstīšana digitālajos kanālos.
- Jauniešu (18-35 gadi) iesaiste asinsdonoru kustībā.
- Vispārēja atpazīstamības celšana sabiedrībā asinsdonoru kustībai un VADC kā institūcijai.
- Savlaicīga sabiedrības informēšana par jaunumiem un izmaiņām VADC darbībā – jauna donoru zāle Sēlpils ielā, Merķeļa ielas pieņemšanas vietas pārcelšanās uz Brīvības bulvāri, jauna asins ziedošanas autobusa iegāde.
- Donoru motivācijas un apmierinātības izpēte, servisa pilnveide.

Lielākā daļa prioritāšu ir realizētas, īstenojot vairākas veiksmīgas kampaņas un aktivitātes:

- Tika turpināta pateicības koncerta organizēšana sadarbībā ar 360TV, veidojot paldies ceremoniju “Lai dzīvība turpinās!” Tas ļāva aptvert asinsdonorus visā Latvijā un pateikties ikviena nesavtīgajai rīcībai, kā arī izcelt pacientus, kuru dzīvības glābtas, pateicoties donoru pašai ziedībai.
- Mācību gada beigās no 29.novembra līdz 19. decembrim realizēta kampaņa jauniešu (skolēnu un studentu) auditorijas iesaistei donoru kustībā “Supervaronis? Jā! Ikviens no mums!” Īstenojām arī vairākas veiksmīgas mārketinga akcijas. Donoriem īpaši patika kopprojekts ar “Narvesen” un kafijas kuponi.
- Tāpat donori uzrunāti dažādos reklāmas kanālos – “Clear Channel” reklāmas pilāros un digitālajos stendos, Delfi un Tvnet portālu banneros un Star Fm ēterā vairāku stundu garumā Pasaules asinsdonoru dienā.
- Izdevies būtiski veicināt sabiedrības līdzdalību sociālajos tīklos un nostiprināt attiecības ar nacionālajiem un reģionālajiem masu medijiem, panākot regulāru VADC izbraukumu preses reližu publicitāti medijos un pašvaldību izdevumos.
- Veidoti vairāki VADC darbinieku saliedēšanas pasākumi.

8.1. Akcijas, pasākumi un sadarbības donoru piesaistīšanai

Paldies ceremonija “Lai dzīvība turpinās!”

Turpinot tradīciju un uzdevumu pateikties ikvienam asinsdonoram visā Latvijā, kurš kaut reizi dzīvē ir ziedojis asinis, jau otro gadu VADC sadarbībā ar 360TV veidoja īpašu svētku paldies koncertu “Lai dzīvība turpinās!” Tajā skatītājiem savas skaistākās dziesmas dāvāja iemīļotākie pašmāju mūziķi – Apvedceļš, Lauris un Rūta Reiniki, Roberto Meloni un Jenny May, Fiņķis un Patrisha, KATO, Samanta Tīna, Da Gamba. Savukārt video stāstos ikviens varēja uzzināt, kā iespējams palīdzēt, iedvesmoties no asinsdonoriem, tostarp atpazīstamām personībām, kā arī saņemt dzīvības vērtu PALDIES no cilvēkiem, kuru pašu vai viņu tuvinieku dzīvības reiz glābuši asinsdonori.

Koncertā donorus sveica un godināja arī RSU docētājs, pētnieks Kārlis Rācenis un VADC direktore Egita Pole. Saņemt paldies un iedvesmoties jauniem varoņdarbiem ikviens varēja 4. maijā plkst. 19.25 kanālā 360TV vai jebkurā sev ērtā laikā 1188Play.lv.

Pasaules asinsdonoru diena

Kā katru gadu visā pasaulē arī VADC atzīmēja Pasaules asinsdonoru dienu. Laukumā pie t/c "Origo" 16. jūnijā, Rīgā, VADC kopā ar radiostaciju "STAR FM" organizēja Starptautiskajai asinsdonoru dienai veltītu publisko programmu "Mums ir viena asinsrite".

Tajā 4 stundu garumā laukumā pie t/c "Origo" radiostacija "STAR FM" īpaši uzstādītā studijā ar didžejiem Maiju Rozīti un Oskaru Leperu raidīja pielāgotu programmu, iekļaujot ierastā raidījumā intervijas ar mūziķiem, kas tajā dienā uzstājās uz vietas šajā studijā, gan interviju ar VADC darbiniekiem – mūsu Liliju Obuševu un VADC direktori Egītu Poli. Dienas laikā "STAR FM" studiju apmeklēja un ikvienu klātesošo, garāmgājēju priecēja tādi mūziķi kā Katrīna Gupalo, grupa "Sudden lights" un mūziķis Fiņķis, kā arī pasaules hokeja čempionāta bronzas medaļas ieguvēji hokejisti Miks Indrašis un Roberts Bukarts.

Koncerta apmeklētājiem un garāmgājējiem bija iespēja ziedot asinis VADC izbraukuma autobusā, uzzināt savu hemoģlobīna līmeni un asins grupu.

2023.gadā ik mēnesi laukumā pie t/c "Origo" viesojās VADC izbraukuma autobuss, taču 16. jūnijā ikmēneša iespēja ziedot asinis pārtapa īpašā pasākumā, aicinot gan esošos, gan potenciālos asinsdonorus kā iesaistīties, tā arī labi un vērtīgi pavadīt laiku.

Jauniešu piesaistes kampaņa "Supervaronis? Jā ikviens no mums!"

Tā kā viens no centra stratēģiskajiem mērķiem jau vairākus gadus pēc kārtas ir samazināt donoru vidējo vecumu, 2023. gadā, tika organizēta īpašu jauniešu piesaistes kampaņa "Supervaronis? Jā! Ikviens no mums!".

592 jauni asinsdonori – tik daudz ziedotājus Latvijā zināmi viedokļu līderi – Edart.tv veidotājs Edgars Aivars, TikTok personība Elīza Kupča (SQUADPERSON), Iveta Sazonova-Jaunzeme (IVETASAZO), Undīne Ozoliņa (UNDIXONE), kulinārijas blogeris Pipars – ap sevi sapulcināja Valsts asinsdonoru centra (VADC) informatīvi izglītojošajā kampaņā "Supervaronis? Jā! Ikviens no mums!", lai kopīgi paveiktu īpašu darbu – nodotu asinis līdzcilvēku veselības un dzīvības glābšanā.

Viedokļu līderi VADC rīkotās sociālās kampaņas ietvaros organizēja komandu sacensību, motivējot jauniešus uzdrīkstēties palīdzēt glābt dzīvības un ziedot asinis, lai dzīvība nepārtrūkst! Piesaistītie donori piedalījās balsošanā un aizpildīja speciālas anketas, atzīmējot kurš no viedokļu līderiem ir iedvesmojis viņu spert šo nozīmīgo soli.

Kampaņas uzdevumi bija sekojoši:

- Aicināt jauniešus ziedot asinis, studenti aicina ziedot asinis arī savus draugus.
- Motivēt ziedot asinis
- Saprotami skaidrot vajadzību un ieguvumus, mazināt bailes un mudināt jauniešus uz rīcību.
- Sasniegtu jauniešu auditoriju ar jauniešu vidū zināmu cilvēku palīdzību.
- Parādīt, ka ziedot asinis ir veselīgi, ātri un ļoti nepieciešami.

Kampaņas idejas izveidei un tehniskajai realizācijai izsludinājām iepirkumu, kurā uzvarēja radošā aģentūra sabiedrisko attiecību aģentūra "RV Aģentūra".

Kampaņa "Supervaronis? Jā! Ikviens no mums!" tika atklāta 2023.gada 29. novembrī, asins ziedošanās vietā "Sakta". Pasākumā notika arī kampaņas atklāšanas uzrunas, radio "Eiropas hītu radio" podkāsta diskusija tiešsaistē un ar ierakstu. Asinis Vidējais pirmreizējā donora vecums kampaņas mēneša laikā bija 28 gadi, un tas pēdējo ziedoja gan kampaņas vēstneši, gan VADC darbinieki. Pasākumu apmeklēja arī mediju pārstāvji.

Tāpat kampaņas gaitā izsūtītas 3 preses relīzes un 3 viedokļa raksti, kā arī organizēta intervija ar bijušo Latvijas Valsts prezidentu Raimonu Vējoni, kura dzīvību glābuši asins donori. Visas kampaņas laikā pieci kampaņas vēstneši gatavoja stāstus, video un fotogrāfiju saturu savos sociālajos tīklos Instagram, Facebook un TikTok.

Sadarbība ar “Narvesen”

2020. gadā uzsākta sadarbība ar SIA “Reitan Conveniece Latvija” jeb zīmolu NARVESEN izaugusi par uzņēmuma atbalstu donoru kustībai. No 2023.janvāra ikviens donors, ziedojot asinis, saņēma kuponu, lai varētu atjaunot spēkus ar gardu kafiju vai vasaras periodā – kuponu saldējumam. No 24. novembra līdz janvāra beigām “Narvesen” kafijas krūzītes mudināja ikvienu doties un ziedot asinis, bija izveidota speciāla sadaļa uzņēmuma mājaslapā un aplikācijā, un īstenota plaša kampaņa medijos. Visās “Narvesen” kampaņas aktivitātēs skaidrojām asins ziedošanas nozīmi, mudinot ikvienu klientu aizdomāties par iespēju pievienoties donoru kustībai.

Dāvaniņas asins donoriem

Laiku pa laikam donori saņem motivējošas dāvaniņas, ko VADC piešķir kāds sadarbības uzņēmums. Šogad donorus iepriecinājām ar “Henkel” tīrīšanas līdzekļiem, “MyFitness” bezmaksas sporta kluba apmeklējumiem, “Stenders” vannas bumbām, “Oriflame” lūpu balzāmiem, “Henkel” veļas mazgājamajām kapsulām, “Lindt” šokolādītes, “Čilli pica” kuponiem.

Ziemassvētku periods

Lai piesaistītu donorus pirmssvētku periodā, kā ierasts, donoriem dāvinājām īpaša pasūtījuma svētku zeķītes. Kopā tika uzdāvināti 1250 zeķīšu pāri.

VADC informatīvie atbalstītāji

Veiksmīgi sadarbojāmies ar ziņu portālu “Delfi” un “Tvnet”, kuri izvietoja gan bannerus ar aktuālo asins krājumu, gan jauniešu kampaņas reklāmas bannerus.

Veiksmīgi izdevies paplašināt sadarbību ar “Clear Channel” – uzņēmums izvietoj VADC reklāmu teju visās brīvajās reklāmu vietās visā Latvijā.

8.2. Donoru apmierinātība

2023. gada izskaņā lūdzām donorus aizpildīt aptauju internetā – galvenie jautājumi, kurus vēlējamies noskaidrot, bija vispārējā donoru apmierinātība ar centra darbību un apkalpošanu, kā arī donoru informētība par savām tiesībām un pienākumiem.

Kopā uz jautājumiem atbildēja 1263 cilvēki, no tiem 78,7% jeb 994 sievietes un 21,3% jeb 269 vīrieši. Visaktīvākās respondentu auditorijas bija vecuma posmā no 31 līdz 35 gadiem (23,6%) un no 36 līdz 40 gadiem (20,9%). 77,6% respondentu ir regulārie donori, kas ziedo asinis vismaz vienu reizi gadā, 21,1% asinis ziedo neregulāri jeb retāk nekā reizi gadā, 1,3% aptaujāto ir vēlējušies ziedot asinis, bet saņēmuši atteikumu.

Kopumā donoru apmierinātība un informētība ir 2022.gada līmenī. Izceļams ir jautājums par bezatlīdzības ziedošanu - vēlējamies noskaidrot, cik daudzi donori ir informēti par iespēju atteikties no naudas kompensācijas. Ik gadu saņemam donoru ieteikumus, ka jārod iespēju naudas kompensāciju novirzīt kādam citam mērķim. Taču aptaujā 64,4% atzina, ka ir informēti par šo iespēju, tas ir par 3% vairāk donoru nekā 2022.gadā. 18,6% respondentu par šādu iespēju nebija informēti, taču nākotnē apsvērs iespēju atteikties. Savukārt 17% nezināja, ka no kompensācijas var atteikties, taču neapsver atteikties arī turpmāk. Gada laikā nedaudz sarucis arī to donoru skaits, kuri vēlētos no kompensācijas atteikties, novirzot to kādam labdarības projektam (2022. gadā – 60%, 2023.gadā 58%).

8.3. Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem

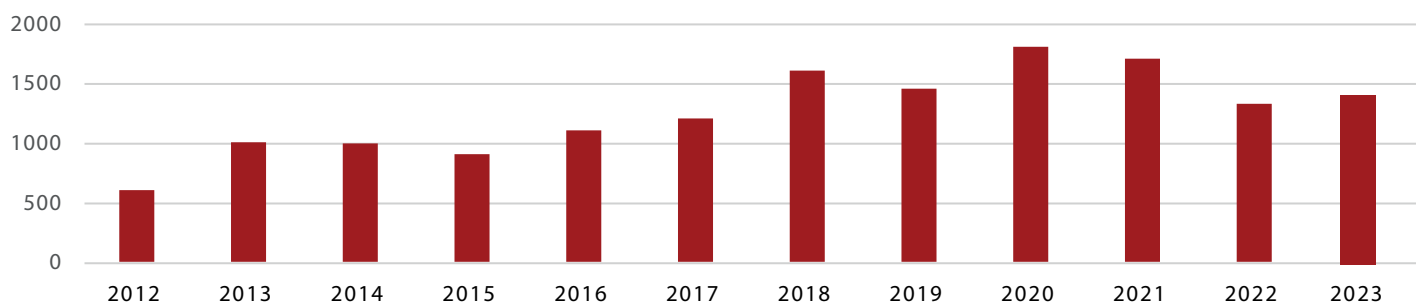
2023. gadā esam nostiprinājuši un attīstījuši sadarbības ar medijiem, piemēram, regulāri organizējot VADC direktores E.Poles intervijas televīzijā, radio un tiešsaistes un drukātajos medijos, kurās viņa aicina cilvēkus būt atsaucīgiem un ziedot asinis. Tāpat zema asins krājuma gadījumā vairāki žurnālisti paši vēlējās veidot sižetus, rakstus un saturu interneta medijos, lai pievērstu donoru uzmanību, tostarp kā donori atsaucoties uz viņiem kā fiziskām personām nosūtītām īsziņām.

Mediju monitoringa rezultāti uzrāda 1577 publikācijas plašsaziņas līdzekļos (drukātā prese, tiešsaistes mediji, radio un TV), kas ir par 213 publikācijām vairāk nekā 2022. gadā. Šie dati ir indikatīvi, jo "Station" mediju monitorings neaptver visus reģionālos medijus, kā arī pašvaldību mājaslapas un informatīvos izdevumus, kuriem ir būtiska loma VADC komunikācijā, īpaši par izbraukumiem.

Vidēji katru mēnesi 2023. gadā par VADC un asins ziedošanu medijos izskanēja 162 ziņas. No kopējā publikāciju skaita 1112 bija latviešu valodā, 212 krievu, bet 1 angļu valodā.

Ņemot vērā dažādu komunikācijas rīku efektivitātes mērījumus, pirms četriem gadiem VADC mainīja stratēģiju, samazinot izsūtīto preses relīžu skaitu. Ņemot vērā aktuālās tendences, 2023. gadā medijiem izsūtītas vien 13 preses relīzes, kas ir par 4 mazāk nekā gadu iepriekš – tika realizēta stratēģija izsūtīt 1 relīzi mēnesī, bet mēnešos, kad notika vairāki pasākumi, relīzes tika izsūtītas 2-3 reizes mēnesī.

PUBLIKĀCIJU SKAITA DINAMIKA 2012. – 2023.G.

Saistībā ar asins krājuma stāvokli, kā arī organizētajiem publicitātes pasākumiem – koncertu "Lai dzīvība turpinās", Pasaules asinsdonoru diena un jauniešu piesaistes kampaņa gada nogalē, lielākā publikāciju dinamika vērojama maijā, vasaras sākumā un gada nogalē.

8.4. Sociālie tīkli un citi komunikācijas kanāli

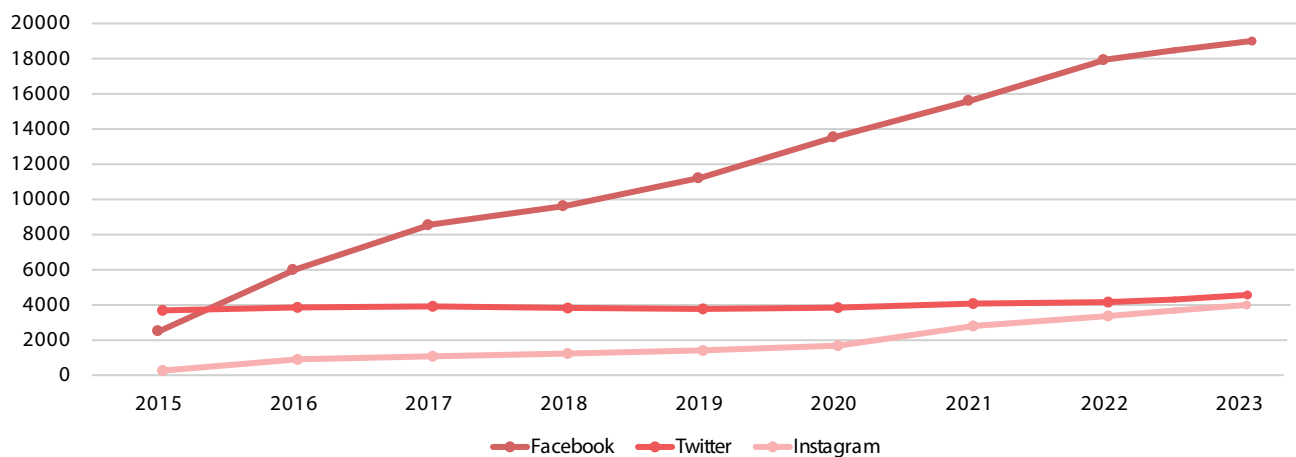
VADC komunikācijā sociālajiem tīkliem ir būtiska nozīme, to piedāvātie rīki ļauj sasniegt ievērojamu potenciālo donoru auditoriju, kā arī sniedz tiešas komunikācijas iespēju ar jebkuru sociālā tīkla lietotāju.

Komunikācijai VADC izmanto sociālos tīklus "Facebook", "Twitter" un "Instagram". Atbilstoši sociālo tīklu lietošanas tendencēm pasaulē "Facebook", "Instagram" un "Twitter" vērojams sekotāju pieaugums.

2023. gadā visiem Valsts asinsdonoru centra sociālo tīklu profiliem vērojams pieaugums (skat. attēlu nr.18):

- Twitter.com – 4 196 075 (+ 32);
- Facebook.com – 18 735 (+774)
- Instagram.com – 4 034 (+ 657).

SOCIĀLO TĪKLU SEKOTĀJU DINAMIKA PA GADIEM

8.5. Informācijas sniegšana donoriem

2023. gadā izsūtītas 60 218 īsziņas donoriem, kas ir par 25 434 mazāk nekā 2022.gadā, bet par 5 843 vairāk nekā 2021. gadā. Īsziņu skaita kritums saistīts ar to, ka 2023. gadā netika sūtītas īsziņas ar aicinājumu skatīties pateicības koncertu un apsveikumi 4. maijā. SMS tiek iekļauta atgādinājuma informācija par asins nodošanas reīžu skaitu, ko donoram jāņem vērā, jo sistēmā atlasīt šo kritēriju nav iespējams.

	2019. g.	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.
Nosūtīto SMS skaits	4864	61343	66061	85652	60218

8.6. Suvenīri un informatīvie materiāli

Pateicībā par asins ziedošanu donoriem ik gadu tiek iegādāti vairāku veidu suvenīri ar VADC simboliku, kurus saņem donori visā Latvijā. Arvien tiek domāts, lai tie būtu mūsdienīgi, interesanti, kā arī noderīgi visām donoru auditorijām.

Pirmreizējiem donoriem	Lodīšu pildspalva ar gravējumu un autostāvvietas plkst
Asinis ziedo 3 reizes gadā	Zibspuldze sirds formā, ūdens pudele, bandana, auduma maisiņš, atstarojoša roku lenta
Ik pēc 10 reizēm	Krūze, metāla telefona turētājs
50 asins ziedošanas reizē	Aptieciņa, virtuves priekšauts
100 asins ziedošanas reize	Pārnēsājamā elektronisko iekārtu uzlādes stacija, lietussargs, termokrūze
Ziedojošas asinis dzimšanas dienā	Krūze, zeķes ar apdruku, metāla atslēgu piekariņš.

Plānotie pasākumi un prioritātes 2024.gadam

2024. GADĀ SABIEDRISKO ATTIECĪBU NODAĻAS GALVENĀS PRIORITĀTES (SASKAŅĀ AR 2023. GADĀ PIENĒMTO CENTRĀ STRATĒGIJU 2023.-2026. GADAM):

- Uzlabota sabiedrības informētība par asins ziedošanu un VADC darbību.
- Pieaudzis pirmreizējo donoru skaits.
- Samazināts donoru vidējais vecums.
- Palielināts donoru skaits, kas ziedo asinis atkārtoti.
- Izveidota Jauno donoru akadēmija.
- Attīstīta Donoru Bonusu programma.
- Uzlabots ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla apmācības process (sadarbībā ar Kvalitātes departamentu).